

Evan Abramson (Verenigde Staten) – WHEN THE WATER ENDS. Klimaatverandering en waterbeleid leiden tot conflicten tussen stammen in het grensgebied van Ethiopië en Kenia. Benoit Aquin (Canada) – DEADLY MIST. Voormalige bananenplantage-arbeiders uit Nicaragua kampen met de gevolgen van zware pesticiden die jarenlang door Amerikaanse multinationals zijn toegepast. George Awde (Verenigde Staten) – QUIET CROSSINGS. Het gespleten leven van Syrisch-Koerdische arbeiders die naar Libanon zijn getrokken voor werk. Pablo Balbontin Arenas (Italië/Spanje) – THE CUSTODIANS OF BIODIVERSITY. De vitale rol van traditionele landbouw voor het behoud van biodiversiteit. Tessa Bunney (Groot-Brittannië) – HOME WORK. ‘Ambachtsdorpen’ rond het groeiende Hanoi springen in op de krimpende sociaal-economische mogelijkheden om te leven van het land. Alexandra Demenkova (Rusland) – TERRITORY OF BROKEN DREAMS. Voormalige arbeiders van Sovjet-staatsboerderijen zijn gestrand in desolate uitstervende dorpen. Laura El-Tantawy (Groot-Brittannië) – I’LL DIE FOR YOU. Meditatie op het toenemend aantal zelfmoorden onder Indiase boeren, samen stervend met hun land. Danny Wilcox Frazier (Verenigde Staten) – DRIFTLESS. Frazier’s eerbetoon aan de mensen die achterblijven in de krimpende plattelandsgemeenschap van Iowa, Amerika. Eva Gjaltema (Nederland) – FAMYLJE. Het verdwijnende plattelandleven in Noord-Nederland, in een teder familiedocument over de grootouders van de fotografe. Brigitte Grignet (België/Verenigde Staten) – CHILOÉ – LA CRUZ DEL SUR. De afgelegen Chiloé-archipel in het zuiden van Chili, een oase van gemeenschapsgevoel temidden van oprukkende veranderingen. Robin Hammond (Nieuw-Zeeland/Zuid-Afrika) – TOXIC JEANS. De nieuwe kledingindustrie in Lesotho kleurt het landschap blauw met zijn chemisch afval, waarin kinderen spitten op zoek naar iets bruikbaar. Katharina Hesse (Duitsland) – DEFORESTATION IN PAPUA. Het enorme regenwoud van Papua Nieuw-Guinea, waar ecologie en bevolking bedreigd worden door oprukkende houtkap. Sohrab Hura (India) – LAND OF A THOUSAND STRUGGLES. In het economisch ontplooiende India trekken boeren en tribale gemeenschappen aan het korste eind. Nadav Kander (Israël/Groot-Brittannië) – YANGTZE, THE LONG RIVER. Een reis langs de 6500 kilometer lange levensader van China. Daniel J. Kariko (Verenigde Staten) – SPECULATION WORLD. De overname van ruraal Florida door speculatie met nieuwbouwprojecten kwam wreed ten einde na de huizen crisis van 2007. Michael Lange (Duitsland) – THE WOMEN OF THE LAMANI GYPSY TRIBE. Het leven van de Lamani zigeuners, een van de laagste kasten in India, waar de vrouwen de gemeenschap dragen. Jérémie Lenoir (Frankrijk) – OCCUPIED TERRITORIES. Abstracte fragmenten van een landschap dat met chirurgische precisie is vormgegeven door de mens. Kadir van Lohuizen (Nederland) – NIGER DELTA. De schade voor mens en milieu ten gevolge van de productie van aardolie in Nigeria. Philippe Lopparelli (Frankrijk) – TELLING TIME. In de Roemeense Karpaten, een bergachtige regio, is de plattelandstraditie en het bijpassende levenstempo nog springlevend. Denise Militzer (Brazilië/Canada) – WHOSE LAND IS THIS ANYWAYS? In Brazilië, waar al het land bezit lijkt van een paar landeigenaren, bezetten landloze boeren en activisten braakliggende grond. Mashid Mohadjerin (Iran/Verenigde Staten) – LEFT BEHIND. Portret van vrouwen in Tajikistan, wachtend op hun mannen die over de grens hun geld verdienen. Osamu James Nakagawa (Verenigde Staten) – BANTA. De sublieme schoonheid van de kliffen van het Japanse eiland Okinawa, in digitaal bewerkte, hyper-reële beelden. Jackie Nickerson (Verenigde Staten/Ierland) – FARM. De waardigheid, trots en hoop van Afrikaanse landarbeiders vastgelegd in krachtige portretten, die haaks staan op westerse stereotyperingen. Sirpa Päivinen (Finland) – SOLD OUT. Kleinschalige familiebedrijven verdwijnen uit het Finse landschap, door de opdruk van grote supermarktketens. Judith Quax (Nederland) – NDEUPE. In Senegal fungeert een animistisch ritueel als therapie voor vrouwen bij de emigratie, en vaak dood of vermissing, van hun mannen naar Europa. Rocco Rorandelli (Italië) – TOBACCO FARMING IN INDIA AND CHINA. Het gaat goed met de tabaksindustrie in China en India, maar wat merken de landarbeiders ervan? Bernice Siewe (Nederland) – DE WEG. Het ontsluiten van het noorden van Marokko biedt mogelijkheden in het toerisme, maar wat betekent het voor de lokale bevolking? Corinne Silva (Groot-Brittannië) – BADLANDS. Het woestijnlandschap van de Spaanse provincie Almería, een niemandsland waar intensieve tuinbouw, hotels en golfbanen diep ingrijpen. Larisa Sitar (Roemenië) – HOME PALACE. Roemeense arbeidsmigranten bouwen in eigen land gigantische villa’s, statussymbolen in spookdorpen. Evzen Sobek (Tsjechië) – LIFE IN BLUE. Het leven in een vakantiegemeenschap langs de boorden van een waterreservoir. Ian Teh (Maleisië/Groot-Brittannië) – TRACES. Filmsche panorama’s van een buitenaards ogend, geïndustrialiseerd Chinees platteland. Jeroen Toirkens (Nederland) – NOMADSLIFE. Hoe handhaven nomadische volkeren op het noordelijk halfrond zich, nu hun leefwijze bedreigd wordt door economie, alcoholisme en klimaatverandering? Tomasz Tomaszewski (Polen) – A STONE’S THROW. Het ongeziene Poolse platteland, en de tragische erfenis van communistische collectieve boerderijen. Munem Wasif (Bangladesh) – BLOOD SPLINTER OF JUTE / STONE WORKERS OF JAFLONG. Het lot van de arbeider in Bangladesh. De jute industrie, ooit de trots van het land, is weggeveegd, terwijl elders arbeiders voor een schijntje stenen uit de rivier slepen waarmee de nieuwe economie gebouwd wordt. Inamiya Yasuto (Japan) – HIGHWAY LANDSCAPES OF JAPAN. De aanblik van rurale gebieden in Japan wordt gedomineerd door een groeiend web van snelwegen. Antonio Zambardino (Italië) – TONGA – BELOW SEA LEVEL. Het stijgen van de zeespiegel bedreigt op meerdere manieren eilanden in de Pacific. Rodrigo Zeferino (Brazilië) – OUTSKIRTS OF STEEL. In het hart van de deelstaat Minas Gerais dringt de staalindustrie het platteland binnen.

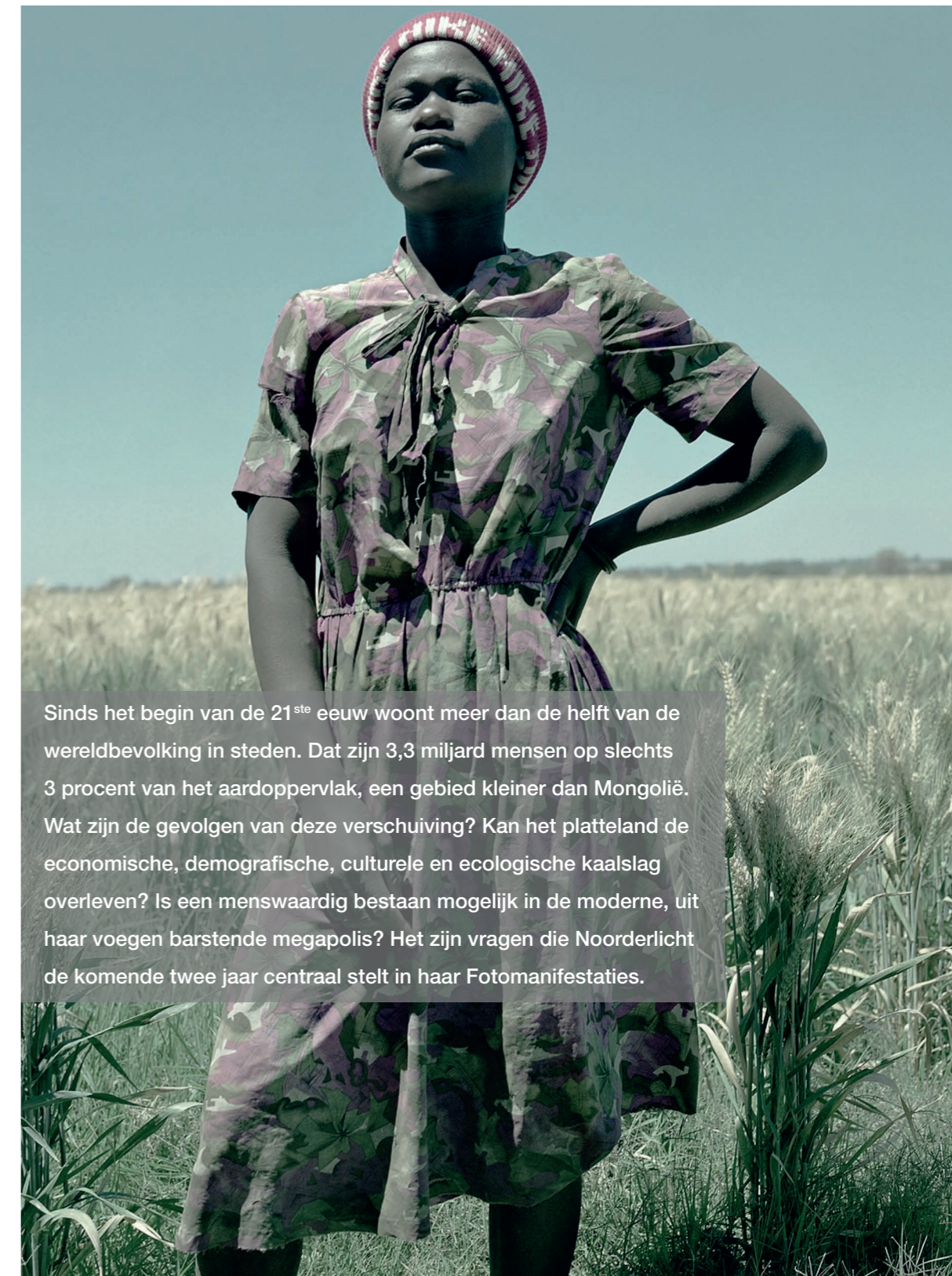
5 SEPT T/M 31 OKT 2010

FRIES MUSEUM
BLOKHUISPOORT

LEEWARDEN

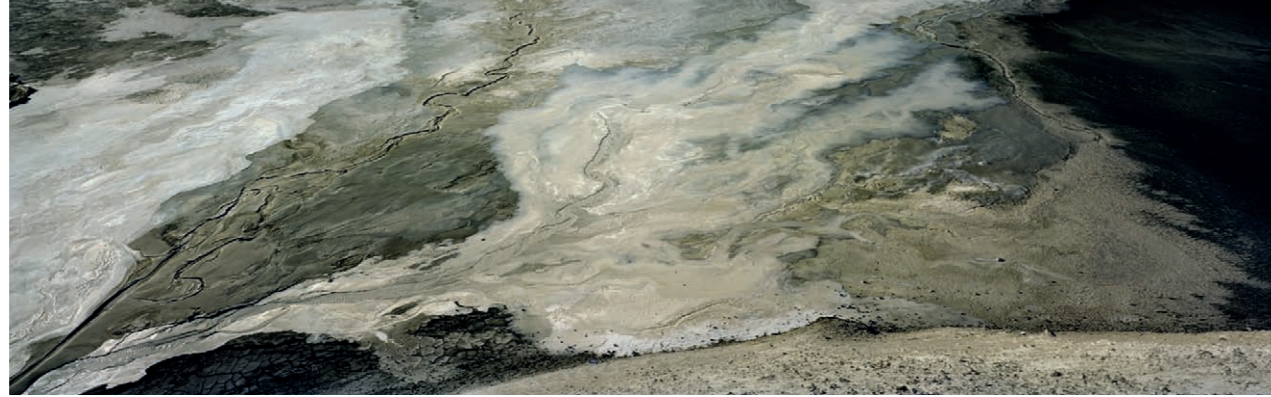
Land

Country Life in the Urban Age

Sinds het begin van de 21ste eeuw woont meer dan de helft van de wereldbevolking in steden. Dat zijn 3,3 miljard mensen op slechts 3 procent van het aardoppervlak, een gebied kleiner dan Mongolië. Wat zijn de gevolgen van deze verschuiving? Kan het platteland de economische, demografische, culturele en ecologische kaalslag overleven? Is een menswaardig bestaan mogelijk in de moderne, uit haar voegen barstende megapolis? Het zijn vragen die Noorderlicht de komende twee jaar centraal stelt in haar Fotomanifestaties.

Jackie Nickerson

Ian Teh

Land Country Life in the Urban Age

We denken graag aan het platteland als een idylle. Een leven met de natuur, in zelfvoorzienende gemeenschappen waar iedereen elkaar groet en familiebanden sterk zijn. Er wordt hard gewerkt, maar het werk geeft voldoening. En 's zondags is er de rust en gelijkmatigheid van het kuierbestaan.

Die wereld – ver weg van de onpersoonlijke achtbaan van de urbane 24-uurs economie – bestaat niet meer. VN-rapporten schetsen een somber beeld, vooral van het platteland in de niet-westerse wereld. Er heerst armoede, de sociale mobiliteit beperkt zich tot die van wegtrekkende jongeren, het platteland vergrijsd. In het Westen valt de terugval in levensstandaard nog mee, maar waar zou het platteland nog kunnen bestaan zonder landbouwsubsidies? Bovendien zien we ook hier dat het voorzieningenniveau afkalft en dat woonkernen in de regio krimpen.

Land – Country Life in the Urban Age laat zien dat stad en land een symbiotische relatie hebben ontwikkeld. De stad is het brandpunt van economische en sociale activiteit, het platteland ondersteunt haar. Met vergaande consequenties. Landbouw wordt ingericht op grootschalige productie tegen lage kosten, de groeiende vraag naar landbouwproducten versnelt de kap van tropisch regenwoud, hele gebieden krijgen een nieuwe bestemming door een toenemende behoefte aan water, terwijl het intensiveren van productie met moderne (bio-) technieken haar eigen stempel drukt. Tel daarbij op de voortgaande ontginning van steeds schaarsere natuurlijke hulpbronnen, en de economische en demografische gevolgen van de trek naar de stad, en het is duidelijk: de 21ste eeuw stelt het platteland voor serieuze uitdagingen.

Aan de hand van het werk van een dertigtal grotendeels buitenlandse fotografen, schetst Noorderlicht in de Foto-

manifestatie van 2010 een beeld van een platteland in crisis. Van Nadav Kanders reis langs de Yangtze rivier, tot Rodrigo Zeferino's kijk op de industrialisatie van het binnenland van Brazilië. Van Ian Teh's bijna buitenaardse panoramafoto's van het Chinese achterland, tot Larisa Sitars spookachtige Roemeense villa's, gebouwd door migranten die bij afwezigheid hun plek op de sociale ladder willen bewaken. Van de worstelende jute-industrie in Bangladesh, tot de kracht die spreekt uit Jackie Nickersons Zimbabwaanse landarbeiders. Steeds is de vraag: welke rol speelt het platteland in de hedendaagse, verstedelijkte en globale economie? En is het mogelijk om, tegen alle economische logica in, het rurale leven een herwaardering te geven?

In 2011 vormt Groningen de locatie van het tweede deel van dit tweeluik: Metropolis – City Life in the Urban Age.

Warzone Tentoonstelling en boekpublicatie

Verdun, Omaha Beach, Hamburger Hill, Srebrenica, Mogadishu, Fallujah. Namen van plekken die verankerd zijn in het collectieve geheugen. Waar het ooit serene landschap veranderde in een slagveld. Waar jonge mannen en vrouwen streden voor geloof, politiek of idealen, hun onschuld verloren, en soms: hun leven.

De begraafplaatsen en geschiedenisboeken herinneren ons er nog aan, maar het slagveld zelf transformeert nadat de strijd is gestaakt. Tijd wist de sporen uit – de puinhopen geruimd, de kraters overwoekerd, de hellingen heroverd door de natuur. Wie ziet nog het verschil met een gewoon strand, een gewone heuvel of een doorsnee stad?

Maar is het innerlijke landschap van de soldaat net zo veerkrachtig als het landschap waarin hij streed? Hoe verandert iemand die zich wapent voor een leven aan het front? Welke beelden en ervaringen nestelen zich in zijn gedachten? En is het voor hen die de oorlog niet kennen, mogelijk te begrijpen wat het betekent te leven in de verwarrende realiteit van een gewapend conflict?

Warzone staat, aan de hand van werk van topfotografen als Ad van Denderen, Martin Specht, Paul Seawright, Peter van Agtmael en Antonin Kratochvil, stil bij de ervaring van soldaten die in de recente geschiedenis werden uitgezonden naar conflictgebieden. De sporen

Christoph Bangert

Bas Czerwinski

in het landschap waarin zij leefden zijn door de tijd weer afgedekt. Maar in het innerlijk landschap zal die wereld ten goede en ten kwade blijven bestaan.

Zaterdag 25 september: boekpresentatie, films en lezingen

zijn georganiseerd en samengesteld door de satellieten zelf. Met onder andere Museum Belvédère, Kunsthuis SYB en Tresoar.

Nadav Kander

Larisa Sitars

Eizen Sobek

Brigitte Orignat

Tessa Burney

Muren Wasfi

Praktische informatie

LAND

Fries Museum

Turfmarkt 11 | 8911 KS Leeuwarden
058 255 55 00 | www.friesmuseum.nl
Open: dinsdag t/m zondag 11:00 – 17:00

WARZONE

Blokhuispoort

Blokhuisplein 40 | 8911 LJ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11:00 – 17:00
Van 5 sept t/m 3 okt uitgebreide tentoonstelling

NOORDERLICHT

Akerkhof 12 | 9711 JB Groningen | 050 318 22 27
info@noorderlicht.com | www.noorderlicht.com

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie, beeldmateriaal en verzoeken tot interviews kunt u contact op met Djana Eminovic via e-mail djana@noorderlicht.com of telefoonnummer (050) 318 22 27.